patrimonju nazzjonali u tiswa biex tgħolli s-sentimenti artistiċi ta'-poplu, biex tiftaħlu għajnejh u biex tgħallmu jġarrab u jħoss dik i-ħena li titnissel mil-leħma u s-sebħ u ż-żina tal-etteratura. Bħal ma nħabirku biex inkattru l-ġid materjali tal-poplu hekk ukoll imissna nagħmlu minn kollox biex ma nħalluhx nieqes mill-ġid intellettwali. Kif aħna ngħożżu l-patrimonju artistiku ta' pajjiżna hekk imissna ngħożżu mhux anqas il-patrimonju letterarju tagħna u nħabirku biex inkabbruh, inseddquh u nkattruh.

Mela jeħtieġ li ma nħallux ix-xrara għall-Malti tnin u tin-tefa kemm fil-ħajja soċjali kif ukoll fil-ħajja intellettwali u aktar ma nħeġġu biex inqajmu l-Malti aktar 'il quddiem għad ikollna letteratura sewwja u sabiħa għax it-tħabrik tagħna jħajjar lil ħafna żgħażagħ mixgħulin bl-imħabba għal ilsien art twelidhom biex jissoktaw jiktbu u jkattru l-ġieħ tal-letteratura tagħna.

AVE MARIA

Ta' PATRI V. V. BARBARA, O.P.

Riesaq il-lejl; wara l-għoljiet ħadrana
Niżlet ix-xemx titbissem bl-aħħar dija;
Minn fuq l-egħlieqi nstama' jidwi l-leħen
"*Ave, Maria!*"

Qniepen, xi ħlewwa! Xħin bħal qlub li jħobbu
Ifaħħru 'l-Omm fis-skiet ta' fil-għaxija,
Jistiednu lill-ħolqien itenni magħhom:
"*Ave, Maria!*"

Ftit xjuħ f'misraħ il-knisja jaqtgħu kliemhom,
Jinxeħtu għarkobbtejhom bla mistħija,
Bil-ħerqa kollha jiżżu ħajr u jlissnu:
"*Ave, Maria!*"

Ġo darha l-omm tiġbor l-ulied madwarha,
Minn fommhom lejn is-sema ferreħija
Titla' t-tislima wara jum ta' ħidma:
"*Ave, Maria!*"

Ave, Maria! Kbar u żgħar, Omm ħelwa,
Jintilfu fl-għaxqa ta' dil-poeżija,
Għax Inti troġġ is-sliem lill-qalb li tgħanni:
"*Ave, Maria!*"

Rev. CHAS. L. DESSOULAVY, Ph.D.

Ta' A. CREMONA

WIEĦED mill-eqdem u l-egħżeż ħbieb tal-"Għaqda" huwa r-Reverendu **CHARLES L. DESSOULAVY Ph.D.**, ta' Londra, li b'għafsa ta' qalb ħabbarna l-mewt tiegħu fil-ħarġa ta' "Il-Malti" ta' Settembru li għadda.

Bil-mewt ta' Dessoulavy il-"Għaqda" tilfet wieħed mill-iktar membri ħabrieka tagħha, iżda l-istess membri sħabu tal-"Għaqda" u oħrajn Maltin li jafuh tilfu wkoll ħabib tal-qalb li l-aqwa ferħ tiegħu kien meta jista' jaqdihom sew bħala sħabu tal-"Għaqda" kemm bħala Maltin. Ir-Reverendu Dessoulavy kien l-ewwel wieħed fost in-nies ta' barra minn Malta li ħabrek biex jissieħeb fil-"Għaqda" u jaħdem għaliha. Minn mindu l-isem tal-"Għaqda", sew sew wara tliet xhur li twaqqfet, wasal f'widnejh huwa kiteb sabiex ikun jaf l-iskopijiet tagħha, u malli sar jafhom, huwa qatt ma naqas li jgħinha bil-ħidma tiegħu ta' bniedem imħeġġeġ għall-istudju tal-filoloġija semitika.

Aħna għandna bosta xogħlijiet tiegħu li jixhdu din ix-xorta ta' ħeġġa u ħidma tiegħu. L-ewwel artikoli tiegħu fuq in-nisel ta' kliem Malti nsibuh f'artiklu tiegħu, maqlub bil-Malti, f'"Il-Malti" tat-Tieni Sena, 1926, meta fisser il-fehma tiegħu fuq in-nisel tal-kelma *Hall* (quddiem xi ismijiet ta' rħula). It-tieni artiklu tiegħu dwar il-Malti deher fit-23 ta' Marzu, 1926, u t-tielet f'April, 1926, fid-"Daily Malta Chronicle", **fejn wera l-akbar dehen u sengħa** ta' kritika meta waqqa' b'argumenti sħaħ il-fehmiet ta' "Horsesense" li l-Malti għandu jinkiteb kif jinħass u mhux skond l-etimoloġija tal-kelma. F'dawn l-artikoli Dessoulavy faħħar u wettaq is-sistema tal-"Għaqda".

B'riħet it-tħabrik ta' Dessoulavy il-"Għaqda" ħadet sehem fil-Kungress ta' l-Orjentalisti f'Oxford li sar għeluq Awissu, 1928, fejn huwa, bħala Delegat maħtur mill-"Għaqda", qara l-karta "The Development of Maltese as a written language and its affinities with other Semitic Tongues." F'dan il-Kungress tħaddet ma' l-aqwa Orjentalisti fuq il-Malti u fuq ix-xogħol tal-"Għaqda."

Wara dan l-inkariku, Dessoulavy ma ħediex mill-ħeġġa u ħidma tiegħu għall-Malti, u baqa' sa mewtu wieħed mill-aqwa ħaddiema fil-qasam ta' l-istudju tal-Malti. Wieħed mill-artikoli sbieħ u ta' tagħlim kien dak li deher f'"Il-Malti" ta' l-1934, taħt ismu fuq il-Kwiekeb u l-Kostellazzjonijiet. Wara disa' snin ta' ħajja ta' xogħol u risq, il-"Għaqda' kienet għamlet erbat iħbieb sewwa ta' barra minn Malta, fosthom Patri Rafel Nakhla, orjentalista, u Patri Edmund Sutcliffe, Professur tal-Lhudi, żewġ Ġeżwiti; dan ta' l-aħħar kiteb grammatika tal-Malti bl-Ingliż. Ma' dawn inżidu lil Laurent Ropa, Malti mrobbi fi Franza, rumanzier mill-kbar, iżda l-ebda wieħed minn dawn ma kellna x-xorti li narawh fostna bħalma rajna lil Dessoulavy li ġie jżurna fil-bidu ta' Ġunju, 1934, u qatta' fostna 10 ijiem li fihom kellna l-pjaċir li nkellmuh u nisimgħuh fit-tliet konferenzi li għamel, waħda fl-Awla ta' l-Università, oħra fl-Uffiċċju ta'